

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**LLATÍ, PALEOGRAFIA I
CODICOLOGIA MEDIEVAL**

Coordinació: IGLESIAS FONSECA, J. ANTONIO

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	LLATÍ, PALEOGRAFIA I CODICOLOGIA MEDIEVAL			
Codi	12360			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Màster Universitari en Identitat Europea Medieval	1	OBLIGATÒRIA	Virtual
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	5			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3.5	1.5	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	IGLESIAS FONSECA, J. ANTONIO			
Departament/s	HISTÒRIA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà (les consultes en privat es podran fer en català)			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
IGLESIAS FONSECA, J. ANTONIO	toni.iglesias@uab.cat	2,5	Tutories (videoconferència): 2 de novembre de 16:00h a 18:00h. 4 de novembre de 16:00h a 18:00h. 2 de desembre de 16:00h a 18:00h.
MIRALLES MALDONADO, JOSE CARLOS	miralles@um.es	1	Tutories (videoconferència): 20 d'octubre d'18:00h a 20:00h. 24 d'octubre d'18:00 a 20:00h.
SABATE CURULL, FLOCEL	flocel.sabate@udl.cat	0	
VIGIL MONTES, NESTOR	vigilnestor@um.es	1,5	Tutories (videoconferència): 9 de novembre de 16:00h a 18:00h. 16 de novembre de 16:00h a 18:00h. 23 de novembre de 16:00h a 18:00h.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Llatí Medieval:

- Conèixer i identificar els principals elements constituents de l'anomenat "llatí medieval": llatí clàssic, llatí vulgar, llatí cristià, influència de les llengües vernacles, etc.
- Ser capaç de llegir i entendre textos medievals bàsics, identificant les peculiaritats lingüístiques més destacables.

Paleografia i Codicologia:

- Ser capaç de llegir amb correcció els textos manuscrits d'època medieval.
- Situar en el temps i l'espai els diversos tipus d'escriptura emprats.
- Ser capaç de descriure les característiques materials essencials d'un còdex.

Familiaritzar-se amb els problemes d'edició crítica de textos literaris i paraliteraris.

Competències

COMPETÈNCIES BÀSIQUES I GENERALS:

CB7. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts, dins de contextos més amplis (o multidisciplinars), relacionats amb l'àrea d'estudi.

CB9. Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions (i els coneixements i raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

CB10. Que els estudiants posseïxin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran mesura autodirigido o autònom.

CG1. Incorporar el rigor en els plantejaments de treball, mètodes i elaboració de conclusions des del punt de vista científic i ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

CE1.- Reconèixer l'existència dels debats historiogràfics en la recerca sobre l'Edat Mitjana.

CE2. Realitzar anàlisis en el procés d'investigació sobre les identitats a l'edat mitjana.

CE4.- Avançar en el coneixement de les aportacions del període medieval en la construcció d'Europa.

CE5.- Aprofundir en el coneixement del període medieval a través de les aportacions de la Història, la Història de l'art, la literatura i la llengua.

CE6.- Aplicar la interdisciplinarietat com a instrument vàlid i transversal en l'estudi de la identitat europea medieval.

CE8.- Aplicar tècniques metodològiques per a interpretar les fonts documentals, materials i iconogràfiques.

CE9.- Manejar, millorar i aplicar el coneixement aportat respecte als recursos de les TIC amb vistes a l'elaboració, presentació i comunicació de dades històriques,

documents, imatges i informes relacionats amb l'Edat Mitjana.

CE.11- Emprar la terminologia i les tècniques de comunicació acceptades per la historiografia i les disciplines implicades

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS:

CT.5- Aplicar la perspectiva de gènere a les tasques pròpies de l'àmbit professional.

Continguts fonamentals de l'assignatura

MATÈRIA/ Programa curs 2022-2023 (dies/**professor**) 17 octubre -4 desembre

LLATÍ MEDIEVAL

1.- La formació i evolució del llatí medieval (llatí clàssic, llatí vulgar, llatí cristià) (18 octubre. **Miralles**). Tutoria (videoconf): 20 octubre 2022, 18:00-20:00 hs.

2.-Peculiaritats lingüístiques del llatí medieval: ortografia, fonètica, morfo-sintaxi i lèxic (20 octubre **Miralles**). Tutoria (videoconf): 24 octubre, 18:00-20:00 hs.

PALEOGRAFIA

3.- Concepte, mètode i objectius de la Paleografia. La transcripció paleogràfica: tipus i problemàtica (26,28 octubre 2022. **Iglesias**). Tutoria (videoconf): 2 novembre, 16:00-18:00 hs.

4.- L'escriptura visigòtica (2 novembre, **Iglesias**). Tutoria (videoconf): 4 novembre, 16:00- 18:00 hs.

5.- L'escriptura carolina (7 novembre, **Vigil**). Tutoria (videoconf): 9 novembre, 16:00-18:00 hs.

6.- L'escriptura gòtica (14 novembre. **Vigil**). Tutoria (videoconf): 16 novembre, 16:00-18:00hs.

7.- L'escriptura humanística (21 novembre. **Vigil**). Tutoria (videoconf): 23 novembre, 16:00-18:00 hs.

CODICOLOGIA

8.- Concepte de codicografia *versus* codicologia (29 novembre 2022. **Iglesias**).

9.-El còdex medieval: elaboració, conservació, difusió (30 novembre. **Iglesias**). Tutoria (videoconf): 2 desembre 2022, 16:00-18:00hs.

Eixos metodològics de l'assignatura

Estratègia docent del professorat	Activitats de treball per iniciativa de l'alumnat	
	Dirigides	Autònomes
- Exposició per part del professor basada en la interacció a partir de la lectura i comentari de documents per part de l'estudiant. - Exposició individual de l'estudiant.	- Transcripció de documents medievals. - Lectura i recensió d'una monografia de Paleografia o Codicologia. - Consulta <i>on-line</i> de còdexs medievals digitalitzats. - Tutories virtuals.	- Estudi personal. - Cerca d'informació i documents.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Resumen horas de trabajo del estudiante evaluación		
Actividades	horas	Porcentajes
Transcripciones tutorizadas e individuales.	65 h.	40 %
Lectura comentada de textos latinos.	65 h.	40 %
Recensió crítica de una monografía.	20 h.	20 %

Sistema d'avaluació

L'assignatura s'avaluarà a partir d'un petit treball (màxim 3-4 fulls) dirigit pels professors J.A.Iglesias-Fonseca o N.Vigil (paleografia altomedieval/Codicologia o paleografia baixmedieval/Codicologia, respectivament), que es concretarà a l'inici de l'assignatura. Per a obtenir la màxima qualificació, aquest treball haurà d'incorporar, a més a més, continguts del temari impartit pel professor J. Miralles (Llatí medieval). Les tutories serviran per a concretar el treball amb el temps suficient per a la seva elaboració.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografía básica

- Paleografía:

1. Millares Carlo, A.: *Tratado de Paleografía española*. 3ª ed. (Madrid, 1983). Fundamental.
2. Bischoff, B.: *Paléographie de l'Antiquité romaine et du moyen âge occidental* (Paris 1985) [La obra original es en lengua alemana, y existen traducciones en italiano e inglés].
- 3.- Capelli, A.: *Dizionario di Abbreviature latine ed italiane*. Ulrico Hoepli, Milano 1973.
[<http://www.hist.msu.ru/Departments/Medieval/Cappelli/>]
4. Riesco Terrero, A. (dir.): *Introducción a la paleografía y diplomática general*. (Madrid 1999).

- Codicología:

1. Millares Carlo, A. *Introducción a la historia del libro y de las bibliotecas*. (México 1971)
2. Chartier, R.: *Historia de la lectura en el mundo occidental*. (Madrid 2011).
3. Dain, A.: *Les manuscrits*. (Paris 1964).
4. Ruíz García, E.: *Manual de codicología*. (Salamanca 1988).

- Llatí medieval:

1. F. Brunhölz, *Histoire de la littérature latine du Moyen Âge*, (Tournhout 1991).
2. A. Fontán – A. Moure, *Antología del Latín medieval*, (Madrid 1991).
3. K.P. Harrington *et al.*, *Medieval Latin*, 2nd ed., (Chicago 1997).
4. E. R. Curtius, *Literatura europea y Edad Media latina*. (México 1955)
5. *Letteratura latina medievale (secoli VI-XV)* a cura di Claudio Leonardi, Firenze, 2002.

Referències web

- <http://pares.mecu.es> (PARES. Portal de Archivos Españoles. Plataforma digital del Ministerio de Cultura).
- <http://www.bnc.cat> (Biblioteca de Catalunya. Memòria Digital) Muzerelle, D.: *Vocabulaire codicologiques*.
- *Proyecto Carmesí*: <http://www.regmurcia.com/servlet/s.SI?METHOD=FRMSENCILLA2&sit=c,373,m,139,serv,Carmesi>
- <http://www.hist.msu.ru/Departments/Medieval/Cappelli/>